

Anh Nguyễn Văn Thái, t n sĩ tr c đ a, là Vi t ki u Ba Lan đã đ ch sang ti ng Vi t tác ph m tiêu bi u c a Ba Lan: Chàng Tactesh c a Mickievich. Anh tâm s : “ y là vì tôi mu n tr món n ân tình đ i v i hai quê h ng Vi t – Ba”.

Đúng h n, v Vacsava, anh g i cho tôi s T t K S u báo Quê Vi t c a H i ng i Vi t Nam t i Ba Lan “Đoàn k t và H u ng h”! Năm Trâu đã b c sang thu, nh ng đ c năm ch c trang bài cũng ph n nào c m thông v i nh ng t duy, tình c m, sinh ho t c a m y v n bà con Vi t s ng d i tr i Âu.

Bài T t dĩ nhiên ph i có không khí T t. Tâm tr ng nh quê h ng c a bà con, h n cũng gi ng nh nh ng ng i Vi t lao đ ng kéo xe hàng: “...nh nhà nh quê đ c bi t vào m i đ xuân v ... Dăm cái T t tha h ng đã thành chuy n nh . Không ph i ng i kéo xe nào cũng có th tr v sum h p v i gia đình, b i r t nhi u tr ng i” (Ph m Hoàng).

T t năm S u, nh t đ nh có bài v Trâu, con v t đã đi vào tâm linh dân t c, và kèm theo có bài v tình hình “trâu hi n đ i” là ô tô phát tri n mau i Vi t Nam. Báo T t ph i có th v Xuân và tình yêu: Đêm giao th a Ch p xé đêm đen - ti ng pháo/ Xua h t l nh se ngoài tr i/ Khói h ng kéo tu i th tr i/ Ng n l a b p bùng hai ti ng “M i!” (Lâm Quang M). Món n đ i/ Tôi g p em/Đêm tr i Âu/ Nhi t đ xu ng âm hai m i đ / Mà tôi ng / M t tr i rang cháy/ Hai trái tim/ Tôi n em/ T ki p nào/ Mà ki p này ph i tr / Gi t n c m t/ Em v ng trên má/ Là ph n trăm tôi tôi tr món n đ i (Nh H ng).

Truy n ng n B n c a Xuân Nguyên hé cho ta th y m t c nh đ i ng i Vi t Ba Lan qua tình b n v a g n v a xa gi a m t ng i Vi t đ ng bán qu y hàng ch và m t ng i Th Nh K

làm ch m t trung tâm th ng m i n. Ng i b n này có văn hoá, đ ng đ n, tuy bù khú v i nhau, v n là gi i ch không thông c m v i gi i buôn bán nh Vi t Nam. Nói chi v i nh ng ng i nông dân Vi t làm ngh đ y xe có bánh nh ch hàng c các trung tâm buôn bán, nh theo i k c a Ph m Ho ng trong bài K Wuzek: Th i Pháp, có ngh cu-li xe kéo, h sang đây làm ngh kéo xe. Kéo xe đ s ng, nh ng làm c đêm, làm thêm b c vắc, giao hàng, đ n kho... đ có ti n g i v quê.

Mùa xuân, ng i khá gi có thì gi đi vãn c nh, đ n công viên nghe nh c s lang thang ch i đàn bên t ng Chopin. Và ng m nh ng cây li u, cây dân t c c a Ba Lan nh tre đ i v i Vi t Nam (Thái Linh).

M t s bài ph n ánh cái hay cái đ c a đ t n c hôm nay, v i tinh th n xây đ ng. Phê phán cái không hay đ cho n c ti n lên: lũ côn đ thanh thi u niên đóng gi k đánh gi y, bán kính, h c sinh TP.H Chí Minh xin đ u Vi t ki u v quê ăn T t. L i làm ăn vô t ch c. Xóm tr sinh viên nghèo gi a nghĩa đ a Hà N i...

R i t báo Quê Vi t, tôi tr m ngâm nghĩ i bu i nói chuy n cu i cùng v i anh Thái tr c khi anh v Ba Lan. Tôi mu n tìm hi u v tình hình bà con ta đ đó.

- Các c ng đ ng ng i Vi t Pháp, M , Nga, Úc, Đông Âu đ u có nét riêng, Ba Lan th nào?

- Đ c đi m th nh t là t i trí th c cao. Đi u này có th gi i thích b i s hình thành c ng đ ng. L p đ u ti n ng i Vi t i Ba Lan là nh ng nghiên c u sinh và l u h c sinh r i n c vào cu i nh ng năm 70 khi đ t n c th i k đ i ăn thi u m c. H ch t bóp gi i v c u tr gia đình máy TV Neptun, l a đen, v i, thu c b , thu c kháng sinh. Nhi u ng i t t nghi p, i l i làm vi c, l p gia đình v i ng i Ba Lan. Cu i nh ng năm 80, công cu c đ i m i Ba Lan và Đông Âu t o đ i u ki n cho h bám r . Hàng Vi t Nam, đ may m c, m ngh (vòng x ng, vòng c...) bán ch y c các c a hàng l n nh , các d y ch kh p các th tr n Ba Lan.

Đ t ng i Vi t nh p c Ba Lan l n th hai vào nh ng năm 90 qua nhi u con đ ng. Đ t lãnh chim đ u, hàng lo t ng i đ t v Ba Lan: có nh ng sinh viên, nghiên c u sinh cũ Ba Lan, v n c sang l u đ th c t p, h p tác khoa h c. Có ng i t t nghi p trong n c ho c Liên Xô, Đông Âu cũ, cán b gi ng đ y c các tr ng đ i h c c a ta sang theo các đ tài nghiên c u, tham quan du i ch. Có các chuyên gia c a ta Châu Phi nh ng năm 80 v . M t s i mang

gia đình sang. Số cán bộ khoa học, văn nghệ sĩ, giáo sư, tiến sĩ, công nhân không phải, với mọi công việc: chủ quầy bar phòng nhậu, thủ đô hay một thành phố phố gần biên giới, nhà doanh nghiệp, giáo sư, kỹ sư...

- *Đâu là n Ba Lan đi vì công việc ta thế nào?*

- Rất tốt, vì nhiều trí thức nên biết làm ăn kinh tế, thành đạt trong kinh doanh, văn hoá, giáo dục, và một số mặt hơn các công đồng dân tộc khác ở Ba Lan và công đồng Việt ở một số nước Châu Âu.

- *Thế còn đức đức m thế hai?*

- Đó là tính đa công của các tổ chức dân số của bà con tập thể ra. Công đồng Việt ở Ba Lan đi đầu tổ chức những hội đoàn như Hội phụ nữ, Hội người cao tuổi, trẻ em các công đồng Việt khác ở Châu Âu. Hiện có đến vài chục hội đoàn: Hội “Đoàn kết hữu nghị” chung cho tất cả Việt Kiều, Hội văn hoá xã hội, Hội doanh nghiệp, Hội phụ nữ, Hội người cao tuổi, Hội thanh niên, Hội thi đấu, Hội những người yêu đời Phát, Hội nhà giáo, Hội công giáo, Hội Bách khoa, Hội Cựu chiến binh, Hội Tuổi trẻ hợp, Hội viên Khoa học, Hội giáo dục. Trẻ em Tiếng Việt Hùng Vương, Trung tâm Văn Lang và Trẻ em Tiếng Việt Văn Lang, Báo Quê Việt, Câu lạc bộ Thơ, Đới văn nghệ, đội múa, Ban nhạc, Liên đoàn bóng đá, Hiệp hội tennis, Nhà văn hoá Thăng Long, CLB gold, CLB Võ thuật, các hội đồng học sinh Nghệ Tĩnh, Thái Bình, Thanh Hoá, Nam Định v.v...

Tổ chức đa công như vậy rất phù hợp với sở thích và quy định riêng từng nhóm. Với các hoạt động chung, Hội người Việt Nam tại Ba Lan là Đoàn kết, Hữu nghị, là nòng cốt hỗ trợ bà con trong và ngoài nước làm công việc giao nhân dân giữa Ba Lan và Việt Nam.

Quả là công đồng Việt Nam ở Ba Lan là một khúc ruột Việt Nam tại xứ sở Chopin và Mickievich./.

Hữu Ngọc

